

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Licențiat în drept din Paris, Consilier la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România 40 lei
 6 luni 20
 3 luni 10
 Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
 sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI—5
 Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

SUMAR

Condamnarea la daune a achitatului în corecțional, sau în simplă poliție, de d-l I. Tanovicanu;

JURISPRUDENȚĂ:

Curtea de casație s. I: Banca Agricolă cu Maria Dumbravă ș. a., cu o observație de d-l D. Alexandresco;
 Idem s. II: G. A. Manos cu Gh. Zangaridis;
 Idem: Mihail Pimsner, recurs relativ la despăgubiri civile;
 Curtea de apel București s. III: Gh. Zangaridis cu G. A. Manos;
 Curtea de apel Galați, s. II: Gh. Manos cu Gh. Zangaridis.

CONDAMNAREA LA DAUNE A ACHITATULUI ÎN CORECȚIONAL SAU ÎN SIMPLĂ POLIȚIE

Una din cele mai controversate chestiuni din procedura noastră penală este de a se ști dacă persoana achitată în corecțional, sau în materie de simplă poliție, poate să fie condamnată la despăgubiri civile.

Jurisprudența Curții noastre de casație, la început indecisă, pare a se fi fixat în sens negativ, în acest sens că instanța de simplă poliție ori corecțională, care achită, nu poate condamna la despăgubiri civile. Nu avem pretențiunea de a schimba această jurisprudență, însă ea și Laurent, într'un caz identic, vom spune că scopul nostru e de a stabili adevăratele principii față și contra tuturor (envers et contre tous), fără a ne preocupă de practică¹⁾. Și dacă Laurent invocă în contra jurisprudenței franceze autoritatea lui Merlin, noi vom invoca în contra jurisprudenței noastre textul legii și rațiunea, care de sigur că valorează mai mult decât Merlin.

Să rezumăm mai întâiu jurisprudența Curții noastre de casație, asupra acestei chestiuni.

La început, când s'a discutat pentru prima oară înaintea Curții de casație, dacă achitatul în corecțional poate fi condamnat la despăgubiri civile, Inalta instanță a admis afirmativa prin deciziunea 582 din 20 Decembrie 1872. Prin această deciziune Curtea de casație punea chiar principiul că instanța care achită comite un exces de putere trimițând pe părți la tribunalul civil.

De altmintearea Curtea de casație eră silită să admită această soluțiune, de oarece prin deciziunea 54

din 9 Februarie 1871 hotărâse, întemeindu-se pe art 11 din Proc. penală, că în caz de achitare nu se poate porni acțiune la tribunalul civil, chiar dacă partea vătămată nu s'a constituit parte civilă în procesul penal.

Însă, nu mai departe decât în anul 1873, Curtea de casație își schimbă jurisprudența prin deciziunea No. 747 din 19 Decembrie 1873, prima în sensul jurisprudenței actuale, pe care o cunoaștem noi.

În anii următori Curtea revine la prima sa jurisprudență prin mai multe decizii (168 din 9 Martie 1874; 195 din 19 Maiu 1876; 532 din 10 Decembrie 1880 și 250 din 26 Maiu 1881). De aci înainte, afară de o deciziune izolată în acelaș sens, pronunțată însă de Secțiunea I, No. 37 din 1 Februarie 1889, Curtea de casație a admis în mod constant că instanța corecțională care achită nu poate condamna la despăgubiri civile.

Vom cită ca decizii în acest sens: No. 396 din 21 Octombrie 1885; No. 335 din 1 Iulie 1888 (Secț. Vac.); No. 430 din 20 Octombrie 1890; No. 138 din 13 Martie 1891; No. 211 din 4 Maiu 1891; No. 492 din 16 Septembrie 1892; No. 320 din 15 Iunie 1893; No. 483 din 3 Noembrie 1893; No. 115 din 4 Martie 1896; No. 428 din 3 Iulie 1896 (Secț. Vac.); No. 65 din 10 Februarie 1897; No. 557 din 29 Octombrie 1897; No. 549 din 12 Iunie 1900 (după diverg.); No. 955 din 1901; No. 216 din 26 Februarie 1902; No. 296 din 12 Martie 1902; No. 1141 din 1907; No. 944 din 6 Maiu 1908 și 728 din 7 Aprilie 1909.

Dar dacă instanța care achită nu poate condamna la despăgubiri civile, Curtea de casație a admis totdeauna că, făcându-se apel chiar numai de partea civilă, ea poate obține despăgubiri, constatând însă existența faptului penal.

Prin urmare, achitatul poate fi condamnat la despăgubiri, însă nu de instanța care l-a achitat, ci de instanța de apel, care ar recunoaște caracterul penal al faptului păgubitor.

Această soluțiune a fost admisă încă din anul 1873, prin deciziunea No. 747 din 19 Decembrie, prima și izolată deciziune în deceniul 1870—1880, în care Curtea de casație a admis că instanța corecțională care achită nu poate condamna la daune. Inalta instanță zicea prin acea deciziune că «în apel partea vătămată este în drept să obțină daune numai dacă va proba că faptul de care se plânge este un delict prevăzut de lege și instanța de apel numai după o asemenea constatare poate acordă daune interese, deși nu poate aplică pedeapsă».

Această jurisprudență a fost confirmată prin o mul-

¹⁾ F. Laurent: «Principes de droit civil français»; Paris 1887, 4-ème ed., t. III, No. 473, pag. 597.

time de deciziuni, date în acelaș sens. Vom cită următoarele: No. 103 din 15 Martie 1882; No. 212 din 6 Martie 1891; No. 329 din 12 Iunie 1891; No. 673 din 15 Noemvrie 1895; No. 594 din 12 Noemvrie 1896; No. 456 din 9 Sep^temvrie 1897; No. 1 din 12 Ianuarie 1898; No. 22 din 12 Ianuarie 1898; No. 599 din 18 Iunie 1901; No. 110 din 2 Fevruarie 1904; No. 1023 din 28 Septemvrie 1905.

Prin urmare, jurisprudența Curții noastre de casațiune e fixată și constantă de aproape 30 de ani, în sensul că instanța corecțională care achită nu poate condamna pe achitat la despăgubiri civile, poate face însă acest lucru instanța de apel, recunoscând delictuozitatea faptului dăunător ²⁾.

Ne înscriem în contra acestei jurisprudențe.

În adevăr, pentru ce achitatul nu ar putea fi condamnat la despăgubiri civile de chiar instanța care îl achită?

Rațiunea nu se opune, căci se poate ca un fapt penal să nu atragă pedeapsa autorului, însă să-l expună la daune.

Este principiu cunoscut că dintre cele trei cauze de nepedepsire: faptele justificative, cauzele de neculpabilitate și scuzele absolutei sau peremptorii, numai cele dintâi: faptele justificative, apară de pedeapsă și de despăgubiri civile. Dacă însă e vorba de o cauză de neculpabilitate, — nebulia, minoritatea sau somnambulismul, — ori de o scuză absolutorie, cum ar fi delatiunea, calitatea de fiu ori de tată în cazurile art. 53, alin. ultim, sau 307 din Proc. penală, e evident că inculpatul va fi apărat de pedeapsă, însă va trebui să restituiască lucrul furat, ori să despăgubiască cu bani pe victima infracțiunii.

Rațiunea nu vede nici un obstacol ca instanța corecțională care achită să condamne pe achitat la despăgubiri civile.

Textul legii, departe de a se opune, e favorabil acestei interpretățiuni.

În Franța s'a admis soluțiunea contrarie, din cauza textului legii și printr'o interpretare cam glumeată pentru secolul al XIX-lea. Judecați, vă rog; vă citez un autor serios:

«Art. 159 (157 român) spune că tribunalul va statua asupra cererilor (*sur les demandes*) de daune interese, — ceea ce pare a cuprinde ambele cereri. Art. 191 (187 rom.) reproduce, în ceea ce privește jurisdicțiunea corecțională, aceleași expresiuni, și, art. 358 (381) și 366 (389) recunosc Curții cu jurați, în termenii cei mai clari, dreptul de a acorda despăgubiri părții civile, după achitarea acuzatului. Nu e dar o atribuțiune comună la câte trele aceste jurisdicțiuni?»

Prin urmare, legea ar părea favorabilă interpretării noastre, dar, — adaogă F. Hélie, — e un articol (noi am putea zice un cuvânt sau mai bine zis o literă), care se opune acestei interpretări.

Reproducem din nou pe F. Hélie:

«Art. 212 zice: Dacă hotărîrea e reformată (în apel) pentru că faptul nu e socotit nici delict, nici contravențiune de nici o lege, tribunalul va achită pe prevenit și va hotărî, dacă se va cuveni, asupra daunelor sale interese (*sur ses dommages intérêts*). E lămurit că aceste din urmă cuvinte nu se referă decât la prevenit, și că nu e vorba aci decât de cererea pe care el o poate face în contra părții civile. Cum însă s'ar înțelege această

restricțiune în apel, dacă nu există la prima instanță? Și cum să o admitem în art. 191, dacă ea nu se găsește în art. 159 ³⁾.

Ați înțeles? Din cauza lui *ses* în loc de *les*, care poate prea bine să fie eroare de copist, când ne vom aminti că la începutul secolului trecut *s* se scria încă lung ca și *l*, ajungem la un sistem juridic pe care se întemeiază jurisprudența în Franța și în urmă în România! Vedeți însă modul ciudat de raționare.

În art. 212 e *ses*, iar nu *les*; nu poate dar să fie, deși în fapt este, în art. 191 altceva decât în art. 212, căci e inadmisibil ca la prima instanță să fie alte reguli decât la a doua.

Și dacă instalăm pe *ses* la prima și la a doua instanță în corecțional, trebuie neapărat ca el să existe și la tribunalele de simplă poliție, atât în prima cât și în a doua instanță!

Dacă ar fi să punem discuțiunea pe terenul glumeț al lui *ses* și al lui *les*, am întreba pe F. Hélie pentru ce ar cedă doi *les*, din art. 159 și 191, lui *ses* din art. 212 și nu ar cedă unicul *ses* celor doi *les*? Oare, fiindcă *ses* se găsește la Curtea de apel, și judecătoriile de pace și tribunalele de județ trebuie să cedeze Curților de apel?!

Și notați că autorii francezi se bazează toți pe *ses* în loc de *les*.

Vom cită câțiva.

Reproducând art. 191 din Proc. penală (187 român), Le Sellyer scrie: «Acest text, prin generalitatea sa, pare a cuprinde nu numai cazul în care prevenitul achitat ar cere daune-interese contra părții civile, dar încă și cazul în care partea civilă, ea însăș, ar cere contra prevenitului, deși achitat pentru faptele al căror autor el ar fi recunoscut. Dacă dar art. 191 ar fi singurul de consultat asupra chestiunii propuse, ar fi poate dificil de a nu decide afirmativ această chestiune.

«Dar textul articolului 191 e explicabil prin art. 212».

Citând acest articol, autorul subliniază pe *ses* ⁴⁾.

Carnot de asemenea scrie:

«Soluțiunea acestei chestiuni are greutatea sale; dar ne pare că ea se găsește scrisă în art. 212, care spune că în materie corecțională dacă sentința e reformată în apel, din cauză că faptul imputat prevenitului nu e socotit de lege nici delict, nici contravențiune, tribunalul trebuie să achite pe prevenit și să statueze asupra daunelor sale interese, dispozițiune evident restrictivă numai la daunele reclamate de prevenit» ⁵⁾.

În fine, spre a mărgini citațiunile, Boitard citează de asemeni art. 212, pe care îl invoacă socotindu-l ca text formal în sensul opiniunii doctrinei și jurisprudenței franceze «sur ses dommages intérêts», adică numai asupra cererii de daune-interese în contra părții civile, și nu invers, asupra cererii părții civile contra prevenitului ⁶⁾.

Oricât de unanimi ar fi autorii francezi, argumentul cu *ses* în loc de *les* nu ne pare temeinic.

În adevăr, legiuitorul n'a putut să aibă decât un singur gând: or să dea dreptul de a cere despăgubiri civile și prevenitului și părții civile, or să acorde acest

³⁾ F. Hélie: «Traité de l'instruction criminelle», 2-ème ed., Paris 1866, t. VI, No. 2722.

⁴⁾ Le Sellyer: «Traité de l'exercice et de l'extinction des actions publique et privée», 2-ème ed., Paris 1874, t. II, No. 729.

⁵⁾ Carnot: «De l'Instruction criminelle», II-ème ed., Paris 1829, t. I, p. 680 (asupra art. 159).

⁶⁾ Boitard: «Leçons de droit criminel», 13-ème ed., Paris 1890, No. 679, p. 655 (asupra art. 159). Confr. în acelaș sens, Sourdat: «Traité général de la responsabilité», IV-ème ed., Paris 1887, t. I, No. 258, p. 28.

²⁾ În acelaș sens Dim. Alexandresco, în «Dreptul» 1898, anul XXVII, pag. 209.

drept numai prevenitului achitat? Dacă a avut acest din urmă gând, și credeă că el rezultă din *ses* în loc de *les*, de ce nu a redactat tustrele articolele în acelaș fel? Dacă a avut pe cel dintăiu, cine nu vede că *ses* din art. 212 din Proc. penală franceză sau este o eroare de copist, sau nu are sensul pe care voește să-l dea jurisprudența franceză?

Dar, oricare ar fi adevărul în această discuțiune, el nu ne privește pe noi, căci la noi tustrele articolele sunt redactate la fel. Cu sau fără intențiune art. 207, corespunzător cu art. 212 fr., zice: «Curtea va apăra pe prevenit și va statua, dacă se va cuveni, *asupra daunelor-interese*». Art. 207 nu zice asupra daunelor *sale* interese, prin urmare noi nu avem articolul cu care să corectăm generalitatea articolelor 157 și 187 din Proc. penală română.

Iată dar înlăturat argumentul de text, argument de căpetenie pe care se sprijinește doctrina și jurisprudența franceză.

Lucru curios; în nenumăratele deciziuni ale Curții noastre de casațiune niciodată nu s'a relevat deosebirea aceasta dintre legea noastră și cea franceză, care are totuș importanță, de oarece jurisprudența franceză și F. Hélie se întemeiază și pe textul legii, *ses* în loc de *les*, pentru a susține sistemul pe care noi îl combatem. F. Hélie începe chiar cu acest argument 7).

Dar nu e numai atât.

Noi avem un articol care lipsește la francezi, și care e foarte important în discuțiune, anume art. 11 din Proc. penală.

În aliniatul 2 al acestui articol se spune că «hotărîrea achitătoare închide părții civile *orice drum de judecată înaintea tribunalelor civile*».

Textul e clar: partea civilă nu mai are drept să pretindă despăgubiri civile la tribunalele civile, în caz de achitare, dacă nici tribunalele penale nu-i vor acorda despăgubiri, în caz de achitare, atunci partea civilă nu poate să obțină despăgubiri dela achitat la nici un fel de tribunal.

Ea nu va putea obține despăgubiri dela tribunalele penale, căci s'ar opune art. 157, 187 și 207 din Codul Proc. penale, și nu ar putea obține despăgubiri dela tribunalele civile din cauza art. 11, aliniatul 2, acelaș Cod.

Este oare aceasta admisibil? Care este marea greșală părții civile, ca să-și vadă despăgubirile sale pierdute fiindcă a figurat în procesul penal în care prevenitul a fost achitat?

Poate că partea civilă a intervenit în urmă, după deschiderea acțiunii publice de Ministerul public, și fiindcă a intervenit și ea în instanța penală, va pierde dreptul său la despăgubire numai din cauză că prevenitul a fost achitat?

Dar, chiar dacă partea civilă a început procesul penal, exercitând dreptul de citare directă, nu e oare o pedeapsă prea grea ca să piardă dreptul său la despăgubiri civile numai fiindcă a făcut greșala de a se adresa tribunalelor penale?

Civilul se separă uneori de penal printr'un fir de păr; jurisconsultul cel mai distins e uneori în perplexitate asupra distincțiunii, și fiindcă o parte vătămată va fi făcut greșala de a califica penal o faptă păgubitoare civilă, sfătuită poate de un avocat neexperimentat, va pierde ea orice drept la despăgubire?

7) Singură Curtea din Galați îl discută prin deciziunea sa din 27 Oct. 1907 (reprodusă în acest număr pagina 307) însă afirmă că schimbarea textului francez ar fi o inadvertență... E foarte ușor a înlătura astfel un argument incomod!

Aceasta e absolut inadmisibil.

În zadar deciziunea 747 din 19 Decemvrie 1873 încearcă să înlătore argumentul din art. 11 din Proc. penală, prin o argumentare confuză în care se referă la aliniatul I al acestui articol în loc de aliniatul II; în zadar vedem, 27 de ani în urmă, reproducându-se textual aceeaș argumentare prin deciziunea 549 din 12 Iunie 1900, căci redactorul din 1873 al deciziunii sau n'a înțeles argumentul ce se trage din art. 11, aliniatul 2, sau, dacă l-a înțeles, n'a putut să răspundă în mod serios la acest argument.

În realitate jurisprudența actuală a Curții de casațiune consideră ca nescris art. 11, alin. II din Proc. penală.

* * *

S'a invocat însă, în favoarea sistemului Curții de casațiune, un alt argument, care pare mai serios. S'a spus că tribunalele penale nu sunt competente să judece cererile de despăgubiri civile decât *ca un accesoriu al acțiunii penale*; dacă însă ele constată că afacerea nu e penală, competența lor încetează relativ la despăgubirile civile 8).

Acest argument e departe de a fi convingător.

Probă că legiuitorul nu admite acest principiu de logică juridică este că la Curțile cu jurați art. 381 și 389 din Proc. penală dispun formal că se pot acorda despăgubiri părții civile, chiar în caz de achitare a acuzatului.

Se spune însă că aci e un text formal și indiscutabil, care lipsește la tribunalele corecționale și de simplă poliție (D. Alexandresco).

Așa este. Dar, întrebându-s'a Curtea de casațiune și colegul nostru D. Alexandresco pentru ce aici legiuitorul dispune formal contrariul? Dacă principiul de logică *accessorium sequitur suum principale*, este găsit de legiuitorul rațional, el trebuie să-l respecte, iar nu să-l violeze printr'un text clar și precis.

Prin urmare, textul clar și precis dela Curțile cu jurați are o explicațiune pe care nu o dă Curtea de casațiune, însă care are importanță în problema pe care o discutăm.

Legiuitorul, înțelegând că dacă o persoană este achitată, nu urmează neapărat că ea nu datorește despăgubiri civile, a spus formal că în caz de achitare Curțile cu jurați se vor pronunța asupra daunelor-interese. La tribunalele corecționale și de simplă poliție, acest principiu nu putea să dea naștere la nici o dificultate, căci ele motivează hotărîrile lor, și prin urmare vor arăta, în caz de achitare, că faptul există și e comis de prevenit, însă el neconstituind o infracțiune nu poate da naștere decât la despăgubiri civile.

Apărarea de pedeapsă în asemenea caz nu poate constitui lucru judecat, relativ la despăgubirile civile.

Cu totul altfel este la jurați. Când verdictul juraților e negativ, nu se poate ști din cauza nemotivării, dacă jurații au înțeles că acuzatul nu e autorul faptului, or dacă, *fiind autorul faptului*, el nu este culpabil din cauza unui fapt justificativ, unei scuze absolute, or a unei cauze de neculpabilitate.

În această neștiință a voinței juraților, putea oare să fie condamnat la despăgubiri civile acuzatul achitat?

Evident că nu! El ar fi spus că e lucru judecat că *n'a comis faptul*; că, în orice caz în doială, trebuio interpretat verdictul în favoarea lui, în sensul *necomi-*

8) F. Hélie, op. cit., t. VI, No. 2722; și diferite deciziuni ale Curții noastre de casațiune, și D. Alexandresco: loc. cit.

terii faptului de el, iar nu în sensul neresponsabilității penale a sa pentru faptul comis.

Cu alte cuvinte, profitând de vagul verdictului, ar fi invocat influența lucrului judecat în penal asupra civilului.

De aceea aici a fost necesar ca legiuitorul să spună formal că achitatul de jurați poate să fie condamnat la despăgubiri civile, chiar dacă uneori, în fapt, s'ar violă autoritatea lucrului judecat în penal, anume atunci când jurații cari au achitat au crezut că faptul nu există, ori nu e comis de acusat.

Prin urmare, faptul că la Curțile cu jurați e un text formal și categoric, care spune că achitatul poate fi condamnat la despăgubiri civile, nu dovedește că numai la Curțile cu jurați există acest principiu, ci dovedește că el există **chiar la Curțile cu jurați**, unde el violează uneori autoritatea lucrului judecat în penal. Cu a fortiori, el trebuie să existe la celelalte jurisdicțiuni penale, unde nu există această temere, deoarece nu e probabil ca același judecător să nescotească în civil ceea ce a decis în penal prin aceeași hotărîre. De ar face chiar acest lucru inconvenientul nu e mare, căci deciziunea lui ar fi casabilă din cauza motivelor.

De altmintrelea e știut că principiile de procedură puse la Curțile cu jurați se aplică, afară de text formal contrariu, și la celelalte instanțe; și aplicarea se face prin asemănare, nu prin a contrario.

Să dăm exemple:

Art. 391, alin. II din Proc. penală spune că în *procese criminale*, partea civilă, care nu va pierde cauza, nu va fi îndatorată la cheltueli.

Oare, în procesele corecționale ori de simplă poliție e un principiu contrariu? Toată lumea admite că, deși această regulă e pusă la Curțile cu jurați, ea se aplică la toate instanțele.

Art. 383 din Proc. penală declară că orice persoană achitată după lege, nu mai poate fi dată în judecată pentru același fapt.

Acest articol, deși pus la Curțile cu jurați, nu numai că se aplică la toate instanțele represive, dar chiar la celelalte instanțe el este absolut și fără controversă, pe când tocmai la Curțile cu jurați se discută dacă o persoană achitată mai poate fi dată în judecată pentru același fapt, însă sub o calificare diferită.

Art. 396 din Proc. penală, care prevede termenul de recurs de 3 zile în materie criminală se aplică fără nici o îndoială și în materie corecțională și de simplă poliție.

Art. 248, relativ la incompatibilități (Cas. II, 53 din 23 Ianuarie 1887), art. 332, relativ la conexare; art. 357, relativ la interpreți și surdo-muți (Cas. II, 380 din 1877) și art. 405, relativ la condițiunile de admisibilitate ale recursului (Cas. II, 50 din 1886), se aplică de asemeni la toate instanțele represive, deși sunt puse la Curțile cu jurați. Curtea noastră de casațiune a pus chiar principiul general prin deciz. Cas. II, 380 din 11 Noembrie 1887, că *dispozițiunile de procedură stabilite pentru celelalte jurisdicțiuni au a fi completate prin dispozițiunile prescrise pentru Curtea cu jurați*.

Prin urmare, regulile puse la Curtea cu jurați sunt reguli generale de procedură penală, aplicabile la toate instanțele represive, afară de dispozițiune contrarie.

Această dispozițiune contrarie unde o vom găsi noi, relativ la materia acordării de despăgubiri civile în caz de achitare, în procedura noastră? La francezi este cel puțin o literă *ses* în loc de *les*; la noi nu este nici măcar atât!

Curtea noastră de casațiune, care a pus principiul aplicării regulilor dela jurați la toate instanțele represive,

il înfrânge prin raționamentul *a contrario*, tocmai acolo unde ar trebui să aplice raționamentul *a fortiori*.

Rămâne dar bine constatat că legiuitorul nu a pus la Curțile cu jurați o regulă ori un principiu diferit de celelalte instanțe, în ceea ce privește condamnarea la daune a achitaților lor. *Acolo legiuitorul s'a exprimat mai clar, fiindcă eră mai multă îndoială*, dar nu fiindcă ar fi admis un principiu diferit.

Și dovadă evidentă că legiuitorul nu a admis principiul că instanțele penale, odată pronunțată achitarea, nu ar mai fi competente să judece cererea de despăgubiri civile, este că chiar la tribunalele corecționale sau de simplă poliție, legiuitorul înfrânge acest pretins principiu în favoarea *preventului achitat*, și nu vedem pentru ce nu l-ar înfrânge și în favoarea părții civile. Și unul și altul pretind despăgubiri civile; pentru ce le-ar mai judecă tribunalele represive, odată ce se constată că nu e vorba de o infracțiune?

Ce fel de principiu este acela pe care legiuitorul îl calcă expres la tribunalele criminale în favoarea ambelor părți, iar la cele corecționale și de simplă poliție în favoarea uneia din părți, a preventului achitat?

Să nu se vorbească dar de acest principiu; el nu există, ci este inventat de doctrină și jurisprudență spre a putea susține opiniunea ce combatem.

Și e chiar natural să nu existe, căci într-o legislațiune ca cea franceză și cea română, unde este unitatea de justiție civilă și penală, unde aceiași judecători judecă și afacerile civile și cele penale, ar fi absurd ca, după ce judecătorii penali au cercetat afacerea în toată întregimea și amănunțele ei, pe cale penală, să se declare incompetenți și să o trimită tot la ei constituții civil!

Această chinezărie este ea admisibilă în secolul al XX-lea?!

Curtea de casațiune, vorbind de despăgubirea cerută de preventul achitat, zicea în 19 Decembrie 1873, prin deciziunea 747, că «este foarte natural ca instanța care a găsit că acțiunea e neîntemeiată să adjucece și repararea daunelor cauzate prin această acțiune temerară»; ne întrebăm însă nu ar fi oare tot atât de natural ca instanța, care a cercetat afacerea sub punctul de vedere penal și civil, și care a declarat că nu există caz de pedepsire, să se pronunțe dacă nu trebuie a se acorda cel puțin despăgubirile cerute de partea civilă? Pentru ce și-ar mai pierde timpul și părțile și justiția, reluând din nou o afacere lung timp discutată înaintea tribunalelor sub toate aspectele ei?

* * *

Curtea de casațiune mai invoacă însă un ultim argument, care pare mai serios, și care a făcut pe multe persoane să adopte sistemul pe care-l combatem.

«Instanțele corecționale—zicea Curtea noastră de casațiune în 1873—putând fi investite și prin deadreptul cerere, aceste instanțe s'ar vedea chemate a judeca cereri de daune, cari n'ar avea nici măcar presupțiune că ar rezultă din o infracțiune».

Cunoaștem acest argument, invocat pentru prima oară de președintele Curții de casațiune Barris în nota 167⁹⁾, spre a justifica deciziunile din 27 Iunie 1812, 30 Aprilie 1813 și 3 Martie 1814. El a fost admis și reproduș în urmă de toți autorii: Carnot, Le Sellyer, Sourdat, F. Hélie și alții.

⁹⁾ Citat de Mangin în «Traité du réglemeut de compétence», No. 195. Vezi A Le Sellyer, op. cit., No. 729, p. 454 și nota 1.

Care e însă valoarea acestui argument ?

În realitate el este mai mult o critică a legii, decât dovadă că legiuitorul n'ar fi voit ca achitul în corecțional să fie condamnat la daune de instanța care l-a achitat. Dacă ar fi adevărat că sistemul pe care-l susținem prezintă inconveniente, ar fi un motiv de *lege ferenda* în sensul contrariu, iar nu o dovadă de *lege lata*, că legea este redactată în sensul pe care-l combatem.

Dar oare să fie adevărat că legiuitorul s'a gândit la pericolul semnalat de președintele Barris ?

Evident că nu; căci dacă s'ar fi gândit la acest pericol, el nu ar fi separat, sub acest raport, afacerile criminale de cele corecționale și de simplă poliție, ci afacerile introduse de Ministerul public, de cele introduse prin ex-rcitarea dreptului de citațiune directă de către partea civilă. De oarece numai la aceste din urmă poate fi temere de introducere arbitrară la tribunalele penale, numai relativ la ele ar fi trebuit să se împiedice partea civilă să ceară daune dela prevenitul achitat. Legiuitorul însă nu a făcut acest lucru; deci nu acesta a fost gândul lui; a fost poate gândul și motivul determinant al lui Barris și al jurisprudenței franceze și române, nu însă al legiuitorului, căci altfel ar fi redactat el legea în acest caz.

Legiuitorul de altmătrelea nu se putea să aibă temerea că cei păgubiți vor urma în mod abuziv calea penală, în loc de a se adresa tribunalelor civile.

În Franța calea penală e foarte periculoasă în caz de nereușită, căci inculpatul achitat are drept nu numai la despăgubiri civile, ci poate să intente și acțiune penală în contra denunțatorului de rea credință. Prin urmare, acel care se adresează în mod vexator tribunalelor penale, în loc de a se adresa celor civile, o face pe riscul și pericolul său.

În afară de aceasta judecata acțiunii civile, ca accesoriu la tribunalele penale, nu prezintă garanțiile pe cari le prezintă judecata acestei acțiuni la tribunalele civile, unde cererea de despăgubiri se judecă mai puțin repede, însă cu mai multe forme și băgare de seamă.

Dar, în fine, ori în ce caz abuzul nu poate împiedica uzul; și pentru abuzuri, dacă s'ar fi gândit legiuitorul la ele, nu avea decât să dea facultate tribunalelor penale, ca, în caz când acțiunea e vădit civilă, să o trimită la tribunalele civile sau să oblige pe partea care cere despăgubiri, să plătească taxele de timbru și de citație spre a se continuă procesul înaintea tribunalelor penale¹⁰⁾.

Legiuitorul însă nu s'a gândit niciodată la acest abuz; în orice caz nu se putea gândi legiuitorul nostru din 1864 la fraudarea legii timbrului, care nu există pe acea vreme.

Prin urmare, nici un argument, invocat de acei cari cred că tribunalele corecționale nu pot acorda despăgubiri părții civile dela prevenitul achitat, nu poate să reziste unui examen serios.

Sistemul pe care-l combatem se poate întemeia la Francezi pe textul legii, pe când la noi textul legii și dispozițiunile art. 11 din Proc. penală îi sunt vădit contrarii.

Dar nu e numai atât.

Sistemul adoptat de Curtea noastră de casațiune duce la rezultate absolut inadmisibile. Vom lua câteva cazuri, unele întâmplare și rezolvate de jurisprudența

Curții de casațiune, iar altele cari s'ar putea să se întâmple:

a) Să presupunem că prevenitul e achitat de tribunal și procurorul nu a făcut apel, dar a făcut partea civilă. În asemenea caz, silită de dispozițiunile art. 197 din Proc. penală, Curtea de casațiune admite în mod constant, după cum am arătat, că instanța de apel poate condamna pe cel achitat la daune civile să dovedească în apel *caracterul delictuos al faptului dăunător*.

De unde a scos jurisprudența noastră și cea franceză această exigență ? De nicăieri, nici un text nu o cere; ea e pur și simplu o consecință a falsului principiu că tribunalele penale nu se pot pronunța asupra despăgubirilor civile decât ca un accesoriu al *condamnațiunii penale*.

Dar această consecință e o violare formală a celui mai însemnat principiu de drept penal: respectul autorității lucrului judecat.

Ce fel ?

O instanță penală competentă a pronunțat achitarea; hotărîrea a rămas definitivă, fiindcă Ministerul public, reprezentantul societății, nu a făcut apel; și va fi permis părții civile să mai susțină în fața justiției caracterul delictuos al faptului ? Și judecătorii, la rândul lor, nu numai că vor permite să se atace, pentru un interes privat, autoritatea lucrului judecat, dar chiar vor avea dreptul ca și ei să o violeze prin hotărîrea lor ? Este un lucru judecat definitiv că faptul dăunător nu are caracter penal, și acestui lucru judecat definitiv se va opune alt lucru judecat tot definitiv, că faptul dăunător are un caracter penal ?

Care este, vă rog, în acest caz, situațiunea prevenitului achitat ? A comis el ori nu un fapt delictuos ?

Instanța de apel, care e presupusă mai luminată, răspunde că da; și totuș prevenitul scapă de orice pedeapsă. Nu e aceasta în contra interesului public ? Nu se lovește astfel în prestigiul justiției represive, arătându-se că fapte cu caracter penal scapă de pedepsire ?

Noi însă avem o dovadă puternică spre a proba că legiuitorul nu voiește acest lucru.

În adevăr, pentru ce legiuitorul penal a admis sistemul concomitenței prescripțiunii acțiunii private cu cea publică ?

Pentru ce dauna rezultând dintr'o crimă se prescrie prin 10 ani, iar aceea rezultând dintr'un fapt ordinar nedelictuos se prescrie prin 30 de ani ?

Este știut că legiuitorul a înlăturat sistemul roman al supraviețuirii acțiunii private, după prescrierea acțiunii publice, tocmai pentru a evita scandalul de a se vedea, cu ocaziunea judecării acțiunii private, că fapte delictuoase au rămas nepedepsite, ceea ce ar fi o încurajare pentru infractori.

Ca să evite acest rău, legiuitorul a sacrificat dreptul persoanei vătămate de a cere despăgubire în timp de 30 de ani, și l-a redus la 10 ani, cu riscul de a trată mai bine, în ceea ce privește despăgubirile civile, pe autorul unei crime, care după 10 ani scapă de răspundere, decât pe autorul unei pagube din greșală, care răspunde în timp de 30 de ani.

Și legiuitorul, care în materia prescripțiunii, cu sacrificiul logice și al drepturilor părții civile, a căutat să evite scandalul de a constată judecătorește nepedepsirea infractorilor, din cauza neglijenței autorităților represive, va impune acest scandal spre a respecta principul că *accesoriul urmează principalul*, și spre a evita ca instanțele penale să nu fie încărcate cu afaceri civile ?

¹⁰⁾ În caz de rea credință vădită s'ar putea chiar supune la amenda fiscală prin Legea timbrului.

Poate să creadă acest lucru instanța noastră supremă, însă niciodată nu vom fi convinși de el, cel puțin cu argumentele pe cari le-a invocat până astăzi prin deciziunile sale.

b) Să luăm o altă ipoteză, care, după cât știm, nu a fost rezolvată de Curtea de casațiune.

Să presupunem că instanța de apel achită, însă, în urma apelului părții civile, deciziunea e casată numai în ceea ce privește interesele civile.

E neîndoios că instanța de trimitere nu poate să pronunțe o pedeapsă, căci deciziunea casată, în ceea ce privește pedeapsa, a rămas definitivă prin nefacerea de recurs de către Ministerul public.

Dar instanța de trimitere poate condamna la despăgubiri civile pe cel achitat definitiv de instanța a cărei deciziune a fost casată?

Evident că da, căci altfel care ar mai fi fost rostul casării și al trimerii?

Ne întrebăm însă: în acest caz nu este oare ciudat ca două deciziuni definitive de Curți de apel să socotească același fapt ca penal și nepenal?

Ce respect mai pot avea deciziunile judecătorești, când se contrazic în mod flagrant asupra aceluiași fapt, și ele rămân totuși definitive, deși trec sub controlul Curții de casațiune?

Ne mai întrebăm iarăși: cum se face că instanța de trimitere are un drept pe care nu putea să-l aibă instanța a cărei deciziune s'a casat? Pentru ce Curtea de trimitere ar avea dreptul să condamne la despăgubiri pe prevenitul achitat, iar Curtea a cărei deciziune s'a casat să nu aibă acest drept?

După casare putem ajunge la acest rezultat: că un prevenit achitat definitiv de o Curte de apel poate să fie condamnat la daune de Curtea de apel de trimitere; pentru ce nu s'ar putea face acest lucru și înainte de casare?

Nu vedem nici un motiv ca situațiunea juridică la care se ajunge după casare, adică după o lungă luptă judiciară, să nu se poată ajunge și înainte de casare.

c) Este controversată chestiunea dacă partea civilă are drept de opozițiune în materie corecțională. După multe îndoieli, Curtea noastră de casațiune pare a se fi fixat în sens afirmativ (Cas. II, 320 din 6 Maiu 1898, Bul. '76; 553 din 17 Maiu 1905, Bul. 761; 939 din 18 Aprilie 1906, Bul. 755).

Dacă se admite opozițiunea la instanțele corecționale, se poate naște o chestiune analogă cu aceea pe care am discutat-o mai sus.

Să presupunem că prevenitul a fost achitat de Curtea de apel în lipsa părții civile și aceasta face opozițiune. Negreșit că judecătorii au dreptul de a condamna pe achitat la daune, căci altfel opozițiunea nu ar mai avea nici un rost.

Pentru aceasta însă, aceiași judecători, în aceeași afacere, după jurisprudența Curții de casațiune vor trebui să recunoască prin hotărîrea lor caracterul delictuos al faptului dăunător, pe care îl tăgăduise prin prima lor deciziune față cu Ministerul public. Cu alte cuvinte, două hotărîri în sens contrariu asupra aceleiași probleme juridice (caracterul delictuos al faptului), vor deveni definitive!

Aceasta e consecința sistemului Curții de casațiune, care cere dovedirea caracterului delictuos, spre a se putea condamna la daune prevenitul achitat.

* * *

Cu alte cuvinte, rezumând cele trei cazuri precedente, consecința sistemului Curții de casațiune este că

lucrul judecat definitiv în penal, poate fi contrazis: 1) de instanța de apel, 2) de instanța de trimitere, și 3) chiar de aceeași instanță, pe cale de opozițiune.

Ne e greu să admitem aceste consecințe, numai pentru respectarea principiului că *accessorium sequitur suum principale*.

Autoritatea lucrului judecat, și mai cu seamă evitarea de a se vădi în justiție nepedepsirea infractorilor, sunt principii prea mari, ca să deducem violarea lor prin cale de interpretare și fără un text formal de lege.

Să mai adăugăm că sistemul Curții de casațiune poate da naștere la dificultăți foarte mari!

În adevăr, achitarea poate proveni din diferite cauze, în toate cazurile achitatul nu va fi condamnat la despăgubiri civile de instanța corecțională?

De exemplu: tribunalul care constată că infractorul eră nebul în momentul comiterii infracțiunii, și în consecință îl achită, nu va putea oare să-l condamne la daune?

Să presupunem iarăși un falsificator de monedă, care a denunțat pe complici—el e apărat de pedeapsă conform art. 116 din Codul penal;—va putea el să fie condamnat la despăgubiri civile către partea vătămată?

De asemenea, un minor e achitat pentru lipsă de discernământ—un fiu—fiindcă a furat dela tatăl său; ne întrebăm dacă tribunalele corecționale, pronunțând în asemenea cazuri achitarea, nu vor putea condamna pe achitați la despăgubiri civile, or la restituirea lucrului?

Toate aceste dificultăți dispar în sistemul care admite că tribunalele corecționale și de simplă poliție, ca și cele criminale, pot condamna la despăgubiri civile pe prevenitul achitat.

Și acum e timpul să încheiem.

Cum am zis, nu sperăm să facem pe Inalta Curte să-și schimbe jurisprudența, de-ar ceti toți consilierii Curții acest articol, și încă ar fi o chestiune dacă am izbuti să-i convingem pe toți, sau cel puțin pe cei mai mulți. Ne adresăm însă parchetului, care trebuie să se preocupe, și care este mai mult familiarizat cu chestiunile penale, ca el să ia inițiativa unei bune jurisprudențe.

Ne adresăm, de asemenea, Curților de apel ca să părăsească și să îndemne prin o serie de deciziuni persistente, și pe Inalta Curte, să părăsească o jurisprudență contrarie rațiunii, contrarie textului legii și contrarie interesului obștesc.

În acest sens putem cită deciziunea Curții de apel din Craiova, secția II-a din 14 Februarie 1898¹¹⁾ și o deciziune excelent motivată cu No. 150 din 26 Ianuarie 1907, a Curții de apel București, secția III-a, pe care regretăm că Curtea de apel din Galați, în urma casării, nu a găsit de cuviință să o adopte, spre a sili astfel pe Inalta Curte să se pronunțe în Secțiuni-Unite¹²⁾. Între deciziunea 150 din 1907, a Curții de apel București,

11) Revista *Dreptul* din 15 Martie 1898, an. XXVII, No. 32, pag. 191. Această deciziune a fost criticată de colegul și prietinel nostru Dim. Alexandrescu în aceeași revistă No. 24, p. 209, însă, critica sa întemeindu-se aproape exclusiv pe deciziunea 747 din 19 Decembrie 1873 a Curții noastre de casațiune, credem inutil a o combate, în special. Regretăm numai asprimea criticii, care califică greșită soluțiunea Curții de apel din Craiova. În drept nu se poate califica greșită, de cât o soluțiune dată cu ignorarea unui text de lege sau a unui principiu de drept incontestabil. În chestiunile controversate nu e permis a califica greșită opiniunea pe care n'o împărtășim, precum făcea la fiecare pas regretatul Al. Șendrea în Cursul său de procedură civilă.

12) Vezi toate aceste deciziuni reproduse mai la urmă la pag. 305 și urm.

sect. III-a, și între deciziunea 1141 din 1907, a Curții de casație, sec. II-a, alegerea nu putea fi greă, dacă s'ar fi ținut seamă de motivare. Curtea din Galați însă a crezut că e mai bine să ție seamă de înălțimea instanței, decât de tăria argumentării; nici ea însăși și nici Inalta Curte de casație n'a înlăturat excelenta motivare a Curții de apel din București.

Sperăm însă că în viitor instanțele corecționale, dacă vom fi izbutit a le formă convingerea prin prezentul studiu, vor înlătură sistemul Curții de casație și vor zice, imitând o frază celebră: respectoși suntem de Curtea de casație, dar mai respectoși suntem de textul legii și de interesul obștesc!

Tot aceasta a fost și ideea noastră, combătând sistemul Curții de casație și îndeplinind făgăduiala dată în o *Notă din Curierul Judiciar*, cu data de 28 August 1908 asupra deciz. Curții de casație II, 944/908.

I. Tanoviceanu

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 8 Aprilie 1909

Președenția d-lui M. IULIAN, consilier

Banca Agricolă cu Maria Dumbravă ș. a.

Embatic.—Tocmeala embaticului.—Dacă pentru dovedirea acestei tocmele Codul Caragea admite, pe lângă actul scris, și proba cu martori.—(Codul Caragea, art. 2, cap. 5, partea III-a).

Deși Codul Caragea prin art. 2, cap. 5, partea III-a cere ca tocmeala embaticului să se facă în scris, însă acest cod nu exclude admisibilitatea celorlalte probe, pentru a dovedi fapte petrecute între părți sau autorii lor, din cari s'ar putea deduce fie recunoașterea dreptului proprietarului, fie o stare de fapt mult anterioară codului actual, așa după cum pretinde proprietarul.

Prin urmare, de aci urmează că proba existenței și condițiilor embaticului se poate face și prin martori, probă admisă de Codul Caragea pentru dovedirea oricărui fapt material.

Decizia 153/909.—Casată, în urma recursului făcut de Banca Agricolă, sentința Tribunalului R.-Sărat, No. 250 din 1908, dată în proces cu Maria Dumbravă și altul.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat M. Flechtenmacher, în desvoltarea motivelor de casare; și pe d-l avocat Sava Gherghiceanu, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului întâiu de casare:

«Exces de putere; rea aplicare a art. 2, cap. V, partea III din Codul Caragea și greșită interpretare a art. 1197 din Codul civil.

«Înainte Tribunalului R.-Sărat, în apel, ca și la prima instanță. Banca Agricolă s'a întemeiat pe mai multe acte spre a dovedi, față de intimații Ion Dumbravă și Maria Ion Dumbravă, existența și condițiunile embaticului lor din Târgul-Cucu, comuna Plăinești, județul R.-Sărat, embatic care există din timpurile vechi și este o stare preexistentă punerii în aplicare a Codului civil. Aceste acte sunt: publicațiunea paharnicului Al. Plagino din 1847, ordonanțele de adjudecare ale Tribunalului R.-Sărat și Brăila, cu No. 870 din 1896 și No. 217 din 1905, și petițiunea semnată de un nu-

măr de 40 locuitori embaticari din Târgul-Cucu, adresată la 1885 Camerei deputaților.

«Am cerut, în subsidiar, a se admite citarea martorului Al. Mureșeanu pentru a complecta dovada rezultând din acele acte și din depozițiunile martorilor audiați la prima instanță, atât în privința existenței embaticului, cât și în privința modalităților lui

«Tribunalul, prin exces de putere, înlătură dovada categorică rezultând din zisele acte, nu le consideră nici cel puțin ca un început de dovadă, și apoi, cu violarea textelor sus arătate, respinge și dovada cu martori și prezumțiuni, uitând că este vorba de o stare de fapt pentru care proba cu martori și prezumțiunile sunt admise de lege, după jurisprudența constantă a acestei Inalte Curții».

Având în vedere sentința cu No. 250 din 1908 a Tribunalului R.-Sărat, supusă recursului, din care se constată că Banca Agricolă, recurenta de azi, chemând în judecată pe Maria Ion Dumbravă și Ion Dumbravă ca soț, pentru autorizare și ca administrator legal al averii dotale, a cerut să fie condamnați la plata sumei de 75 lei, 90 bani ca embatic pe anii 1905, 1906 și 1907, socotită a câte 25 lei, 30 bani anual, pentru o proprietate ce au clădit-o în Târgul Cucului pe moșia numitei bănci;

Că ambele instanțe de fond au respins acțiunea ca nefondată;

Având în vedere că se constată că recurenta Banca Agricolă s'a întemeiat pe actele arătate în sentința atacată, spre a dovedi față de intimații soții Dumbravă, existența și condițiunile embaticului care datează din timpurile vechi, și este o stare de fapt preexistentă punerii în aplicare a Codului civil, iar în mod subsidiar a invocat martori și prezumțiuni spre a face dovada completă a existenței embaticului și a condițiilor lor;

Că tribunalul a respins proba cu martori, cerută de Banca Agricolă pe motiv că, conform legiurii Caragea, embaticul nu se poate dovedi decât prin act scris, iar actele produse nu fac proba existenței embaticului;

Considerând că deși Codul Caragea, prin art. 2, cap. V, partea III, cere ca tocmeala embaticului să se facă în scris, însă acest cod nu exclude admisibilitatea celorlalte probe pentru a dovedi fapte petrecute între părți sau autorii lor, din cari s'ar putea deduce fie recunoașterea dreptului proprietarului, fie o stare de fapt mult anterioară Codului actual, așa după cum pretinde proprietarul;

Considerând că Codul Caragea, sub care se pretinde că a luat naștere această stare de fapt, admite proba testimonială în mod general pentru dovedirea oricărui fapt material; asemenea și pentru faptele juridice, exceptându-se numai cazurile unde legea prevede altfel în mod expres;

Considerând că, în speță, recurenta a cerut proba testimonială spre a dovedi că intimații ca și autorii lor, au recunoscut dreptul ce dânsa pretinde, prin plata unei redevențe anuale, și că această stare de fapt există încă dela 1847;

Că, dar, instanța de fond numai comițând un exces de putere, a respins proba cu martori, invocată de Banca Agricolă;

Considerând că, astfel fiind, sus arătatul mijloc de casare se găsește întemeiat.

Pentru aceste motive, și fără a mai discuta al doilea mijloc de casare, Curtea casează, etc.

OBSERVAȚIE.—În Codul Caragea, emfiteoza poate fi definită: o convenție sinalagmatică prin care proprietarul unui fond urban sau rural concedează unei persoane, o parte din proprietatea sa, cu obligația pentru concesionar de a o îmbunătăți fie prin sădire, fie prin clădire, cu chel-

tuiala sa, și de a plăti proprietarului o redevență oarecare, fie cât de mică ¹⁾).

Plata acestei redevențe (canon) se prescrie prin trei ani (art. 7 § 7, partea VI, capit. 1 din Codul Caragea ²⁾). Dacă prescripția a început sub codul actual, plata canonului se prescrie prin cinci ani (art. 1907, 1911 din Codul civil) ³⁾.

Fixarea unui termen nu schimbă intru nimic natura și caracterul contractului ⁴⁾.

Săditorul sau constructorul devenea, ca și în Codul Calimach, proprietarul plantațiilor sau construcțiilor făcute de dânsul.

În loc de a da o definiție atât de simplă, art. 1, partea III, capit. 5 din Codul Caragea zice că emfiteoza (sădirea, și trebuia adaos și clădirea) este *un chip de închiriere*, expresie care, pe lângă că nu e tocmai exactă, apoi a făcut pe unii să creadă că, sub acest cod, emfiteoza este un drept personal ⁵⁾.

Această soluție este cu desăvârșire greșită, căci, în Codul Caragea, ca în toate legislațiile vechi și moderne, emfiteoza este un drept real și o desmembrare a proprietății ⁶⁾, soluție admisă și la Romani (L. 3 § 4, Dig., *De rebus eorum*, etc. 27, 9 ⁷⁾).

Astfel fiind lucrurile, Curtea din București a decis cu drept cuvânt că, în urma legii din 15 Martie 1843, epitropii averilor bisericesti nu puteau să concedeze embaticuri asupra acestor averi, ei neavând decât dreptul de administrație ⁸⁾.

¹⁾ Cpr. Judecăt. ocol. Băilești, *Pagini juridice* din 1908, No. 22 (cu observ. noastră); Judecăt. ocol. Mostiștea, *Dreptul* din 1907, No. 6, p. 47. — Atât în dreptul nostru anterior, cât și în dreptul roman, precum și în toate legiurile străine, cari admit emfiteoza, nu se poate deci ca acest contract să fie constituit cu titlu gratuit. Trebuie în totdeauna să existe o redevență cât de mică, spre recunoașterea dreptului proprietarului. Cpr. Laurent, VIII, 382; Pacifici-Mazzoni, *Istituzioni di diritto civile italiano*, III, partea I, 171, p. 517 (ed. a 4-a, 1905).

²⁾ Cpr. Cas. rom. Bulet. 1893, p. 15.

³⁾ Cas. rom. Bulet., *loco supra cit.*

⁴⁾ Cas. rom. Bulet. 1899, p. 632 și *Curierul Judiciar* din 1899, No. 22, p. 172.

⁵⁾ Trib. Dolj, *Dreptul* din 1907, No. 24 și *Pagini juridice* din 1907, No. 12 (cu observ. critică foarte judicioasă a d-lui Ed. Diogenide, distins avocat al Baroului craiovean).

⁶⁾ C. București, Judecăt. ocol. R.-Vâlcei, Trib. Buzău, etc. *Dreptul* din 1890, No. 49; din 1902, No. 9 și din 1907, No. 79; Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1904, No. 14; Tocilescu, *Étude hist. et juridique sur l'emphytéose*, p. 447 urm.; G. St. Bossie, *Curierul Judiciar* din 1908, No. 86; Ed. Diogenide, *Pagini Juridice* din 1907, No. 12, etc. Vezi și Pacifici-Mazzoni, *op. cit.*, III, partea I, p. 500, No. 166 (ed. a 4-a).

⁷⁾ Vezi Dernburg, *Pandekten*, IV § 260; Marezoll, *Lehrbuch der Institutionen des römischen Rechtes*, § 111; Girard, *Manuel de droit romain*, p. 250 (ed. a 4-a); Cuq, *Institutions juridiques des Romains*, II, p. 830; Namur, *Cours d'Institutes* I, § 186, p. 266, 267, etc.

⁸⁾ Vezi *Dreptul* din 1881, No. 41 și din 1890, No. 49. Cpr. Cas. rom. Bulet. 1883, p. 245 și *Dreptul* din 1883, No. 33; Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1904, No. 14. — S'a decis însă că, înaintea legii din 1843 epitropii unei biserici puteau să concedeze altora, cu titlu de embatic, imobilele acestor biserici. Cas. rom. Bulet. 1891, p. 618.

Această soluție era admisă și sub Codul Calimach ⁹⁾.

Emfiteoza, fiind un drept real și o desmembrare a proprietății, se înțelege că bezmanarul este în drept a exercita toate acțiunile privitoare la folosința sa, precum: acțiunea în revendicare, acțiunile posesorii, acțiunea în grănițuire, etc. ¹⁰⁾.

El poate să închirieze sau să înstrăineze dreptul său ¹¹⁾; să-l ipoteceze; să constituiească o servitute activă sau pasivă, etc.

Se înțelege însă că toate drepturile constituite de dânsul vor cădea, la caz de stângerea dreptului său, și aceasta prin aplicarea regulii cunoscută: *resoluto jure dantis, resolvitur jus accipientis* ¹²⁾.

Sub Codul Caragea, ca și sub acel Calimach, emfiteoza putea fi constituită printr'un hrisov domnesc ¹³⁾, și chiar prin testament, dacă testatorul arată canonul ce trebuia să plătească bezmanarul.

Ea putea fi dobândită, ca și dreptul de proprietate, prin prescripția de 10 sau 30 de ani, după cum posesiunea era exercitată cu bună sau cu rea credință ¹⁴⁾.

Emfiteoza putea, de asemenea, fi constituită prin tocma sau convenția părților, însă art. 2 din Codul Caragea cerând în această privință, ca și codul precedent Ipsilant, *un act scris*, fie chiar prin punere de deget, conform obiceiului de atunci, se naște întrebarea: actul scris este el cerut pentru însăși existența contractului (*ad solemnitate*), sau numai pentru dovedirea lui (*ad probationem*)? Chestiunea este controversată: Unii decid, în adevăr, că actul scris este cerut *ad solemnitate* ¹⁵⁾.

După părerea generală și cea mai juridică în acelaș timp, se decide însă că actul scris era cerut numai *ad probationem* ¹⁶⁾; de unde rezultă că trebuie să aplicăm bezmanului sau emfiteozei

⁹⁾ Cpr. C. Iași, *Dreptul* din 1883, No. 41 și *Dreptul* din 1897, No. 63. — *Contră*: C. Focșani, *Dreptul* din 1883, No. 65.

¹⁰⁾ Cpr. Cas. rom. Bulet. 1903, p. 336 și *Dreptul* din 1903, No. 32; Judecăt. ocol. R.-Vâlcea și Voinești, *Dreptul* din 1902, No. 9 și *Curierul Judiciar* din 1906, No. 37; Trib. Neamț, *Curierul Judiciar* din 1901, No. 59 (cu observația noastră), etc. Vezi și tom. III al Coment. noastre, p. 264, nota 3; p. 671, text și nota 2 (ed. a 2-a), etc.

¹¹⁾ Cpr. Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1904, No. 14.

¹²⁾ Cpr. Cas. rom. Bulet. S-a I, 1881, consid. dela p. 123.

¹³⁾ Cpr. Cas. rom. Bulet. 1896 p. 452.

¹⁴⁾ Cas. rom. Bulet. 1891, p. 618 și 1048, 1049; *Dreptul* din 1892, No. 5.

¹⁵⁾ Vezi Judecăt. ocol. III București, *Curierul Judiciar* din 1904, No. 82. Cpr. și Cas. rom. Bulet. 1898, p. 721.

¹⁶⁾ Cpr. Cas. rom. Bulet. s. 1, 1873, p. 15; Bulet. 1894, p. 2; C. București, *Dreptul* din 1885, No. 71; C. Galați, *Curierul Judiciar* din 1894, No. 29; Judecăt. ocol. R.-Vâlcea, *Dreptul* din 1902, No. 9; Trib. Mehedinti, *Curierul Judiciar* din 1907, No. 33; Trib. Dolj, *Pagini Juridice* din 1908, No. 20, etc.

art. 8 din Codul Caragea dela tocmeli (partea III, capit. 1), după care tocmelile pot fi dovedite și prin alte probe decât acele scrise:

«Tocmala cea nescrisă, zice acest text, când se va încredința cu întreaga dovadă, are tot o tărie ca și acea scrisă».

Prin aplicarea principiului că actul scris nu este cerut *ad solemnitatem*, s'a decis că embaticul sau bezmanul poate fi probat prin chitanțele de plată a acestui drept¹⁷⁾.

Tot în puterea acestui principiu, s'a mai decis că înscrisul fiind necesar numai pentru dovedirea convenției de embatic, de câte ori existența acestui contract este necontestată, condițiile lui pot fi dovedite prin orice mijloace de probă¹⁸⁾.

În fine, Curtea de casație, prin decizia ce publicăm astăzi, a admis stabilirea embaticului prin martori. Această soluție presupune însă că, în specie, există un început de probă, căci altfel soluția Casației ar fi contrară însuș textului art. 2 care, în specie, cere un act scris, prin derogare dela dreptul comun, sub o legislație în care proba testimonială era în genere admisă fără nici o restricție.

Iași

D. Alexandresco

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 5 Iunie 1907

Președenția d-lui N. MANDREA, președinte

G. A. Manos cu Gh. Zangaridis

Hotărâri achitătoare.—Dacă tribunalele corecționale pot acorda daune în caz de achitare. — (Art. 11 și 381 din Procedura penală)

Când tribunalul corecțional pronunță achitarea nu mai poate acorda despăgubiri civile, căci dispozițiunea excepțională prevăzută de art. 381 din Procedura penală pentru Curtea cu jurați, în aceasta privință nu se poate aplica prin interpretare și la tribunalele corecționale.

Deciziunea 1141/907. — Casată după recursul făcut de G. A. Manos, deciziunea Curții de apel din București, secția III-a, No. 150/907, dată în proces cu Zangaridis.

Curtea deliberând,

Asupra motioului al II-lea de casare:

«Exces de putere și greșită interpretare a art. 8, 11 și 207 din Procedura penală.

«Greșită aplicare a art. 381 din Procedura penală; violarea art. 10 din Procedura penală».

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs rezultă că G. A. Manos fiind urmărit pentru delictul de abuz de încredere, Curtea deși a pronunțat achitarea lui, cu toate acestea l-a condamnat să plătească o sumă de bani ca despăgubiri către partea civilă;

Având în vedere că competența tribunalelor corec-

ționale, ca instanțe de represiune, este ca să aplice pedepsele;

Că legea le a făcut competente să statueze și asupra acțiunii civile, însă numai atunci când această acțiune este atribuită pe lângă cea publică, când adică despăgubirile civile sunt consecința pedepsei ce se pronunță contra inculpatului;

Că de aci urmează că în cazul când se pronunță achitarea, adică când acțiunea publică este stinsă, tribunalul corecțional nu mai are calitatea să se pronunțe asupra acțiunii civile, care din acest moment încetând de a mai fi accesorie nu poate să fie rezolvită decât de tribunalele civile;

Că este învederat că art. 11, aliniatul ultim din Procedura penală prescrie că hotărârea achitătoare închide părții civile orice drum de judecată înaintea tribunalelor civile, dar aceasta se înțelege numai atuncea când baza acțiunii sale ar fi tot delictul penal, care dispărând prin efectul achitării, cu drept cuvânt existența lui nu mai poate să fie din nou pusă în discuțiune;

Că însă, dacă faptul nu constituie un delict prevăzut de Codul penal, și rămâne un fapt pur civil, nimic nu se opune ca partea civilă să se adreseze tribunalelor civile și să ceară daune decurgând din acest fapt;

Având în vedere că la această regulă de competență, bazată pe principiul divizionii jurisdicțiunilor, după cari instanțele corecționale, odată ce pronunță achitarea, nu mai pot să aprecieze despăgubirile civile, este o singură excepțiune pentru Curtea cu jurați care, conform cu art. 381 din Procedura penală, rămâne competentă să statueze asupra daunelor-interese cerute de partea civilă după achitare, adică după ce Curtea nu mai este investită cu acțiunea publică;

Că în acest caz acțiunea de despăgubiri deși nu mai are de bază o infracțiune penală, ci numai o culpă care ar fi în căderea tribunalelor civile, legiuitorul însă, pentru a evita un nou proces, a făcut o derogatiune la regulile de competență și în acest caz excepțional a voit ca judecătorii criminali să se pronunțe asupra intereselor pur civile, cari nu mai au nici o legătură cu cea penală;

Având în vedere însă că această dispozițiune fiind excepțională, ea nu se poate aplica decât la cazul prevăzut de lege și nu se poate întinde, oricare ar fi considerațiunile de utilitate, la tribunalele corecționale și polițienestii, fără a se călca regulile de competență;

Având în vedere că, în speță, Curtea de apel achitând pe Manos și în acelaș timp condamnându-l la despăgubiri civile, a interpretat greșit art. 207 din Procedura penală și prin urmare motivul de casare este întemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea casează, trimițând a-facerea înaintea Curții de Galați, etc.

Audiența dela 7 Aprilie 1909

Președenția d-lui N. MANDREA, președinte

Mihail Pimsner, recurs relativ la despăgubiri civile

Despăgubiri civile. — Tribunalele corecționale — Achitarea inculpatului. — Dacă el poate fi condamnat de instanțele corecționale la despăgubiri civile. — (Art. 2 și 3 din Pr. penală).

Instanțele corecționale nu pot acorda despăgubiri civile în caz de achitare, ceace rezultă din art. 2 și 3 din Pr. penală, după care, numai daunele cauzate prin vre-o infracțiune la legea penală pot fi acordate de instanțele corecționale, iar nu și acelea ce provin dintr'un delict civil.

Decizia 728/909. — Respins recursul făcut de

¹⁷⁾ Cpr. Cas. rom. Bulet. 1893, p. 15 și Curierul Judiciar din 1893, No. 42; Judecăt. ocol. Băilești, Curierul Judiciar din 1906, No. 13 (cu observ. d-lui D. D. Stoenescu).

¹⁸⁾ Cas. rom. Bulet. s. 1, 1873, p. 5.

Mihail Pimsner procuratorul fabricelor de apă gazoasă, ca parte civilă, contra deciziei No. 1286/978 a Curței de apel din București, s. II.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Opreanu, în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l procuror St. Stătescu, în concluziuni.

Deliberând,

Asupra motivelor de casare:

I. «Omisiune esențială.

«Curtea ne respinge apelul ce făcusem pentru despăgubiri civile, constatând că nu e abuz de încredere în speță, pentru care motiv și achită pe inculpat. Curtea face deci să depindă dreptul nostru la despăgubire de caracterul penal al apelului; or, găsindu-se în fața apelului nostru, ca părți civile, trebuia să se ocupe de existența materială a faptului, și de prejudiciul cauzat nouă, nu numai de calificarea lui penală, căci constatându-se ce s'a petrecut în realitate, dreptul la daune există pentru noi, în caz de prejudiciu, indiferent dacă acest fapt constituie sau nu unul penal.

«Prin aceasta Curtea a comis vădită omisiune esențială, neglijind să se ocupe de punctele care interesau apelul nostru.

II. «Eroarea gravă de fapt și exces de putere:

«Curtea confirmă că nu există abuz de încredere pentrucă n'am dovedit depozitul; dovața acestui fapt o face procesul-verbal de constatare și depozițiile martorilor audiați de tribunal, care arată că au văzut la inculpat sticle și capete de sifoane în număr mare și care aveau firma fabricilor noastre. Faptul că a avut în depozit aceste lucruri și că le-a vândut, îl mărturisește chiar inculpatul prin procesul-verbal de constatare. Prin urmare este bine dovedit că s'au găsit sticle și capete de sifoane numeroase la inculpat, cu firma fabricelor noastre, iar inculpatul nu a probat că erau proprietatea lui, și deci putea dispune de ele, ca atare, dovedindu-se pe deplin prin procesul-verbal, depozițiile martorilor și propria măturisire a inculpatului, că acesta a avut lucrurile noastre, pe care le-a vândut sau în orice caz nu ni le-a restituit, dreptul nostru la daune există, fiind privați de acele lucruri. Curtea afirmând deci, că dovața depozitului, a găsirii lucrurilor noastre la inculpat, n'am făcut-o, comite o invederată eroare gravă de fapt și un exces de putere trecând peste dovezile legale administrate de noi».

Având în vedere că Curtea de apel din București, a achitat pe intimatul Albert Raday de faptul ce i se impută de recurent, că a abuzat de încrederea sa și nu i-a restituit o mulțime de sticle de ape gazoase ce i le dăduse, pe când inculpatul era vânzător de băuturi spirtoase;

Că Curtea de apel, pentru a achita, constată că nu s'a făcut dovața depozitului de către recurent, așa că nu poate fi vorba de un abuz de încredere;

Considerând că această constatare a instanței de fond scapă de sub controlul Curții de casație, întrucât aprecierea dovezilor este de atributul instanței de fond, și nu s'a invederat nici o eroare din partea instanței de fond;

Considerând că Curtea de apel judecând, ca instanță corecțională, nu era ținută decât să vadă dacă există sau nu delictul penal, și dacă a constatat că nu există delict penal, cu drept cuvânt a respins cererea de despăgubiri civile, de oarece instanțele corecționale nu pot acorda despăgubiri civile în caz de achitare, ceea ce rezultă din art. 2 și 3 din Procedura penală, după care numai daunele cauzate prin vreo infracțiune la legea penală pot fi acordate de instanțele corecționale, iar

nu și atunci când daunele provin dintr'un delict civil, precum se susține prin motivul de casare;

Că dar, motivele de casare sunt neîntemeiate;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SECȚ. III

Audiența dela 26 Ianuarie 1907

Președenția d-lui N. BUDIȘTEANU, președinte

Gh. Zangaridis cu G. A. Manos

— Deciziunea corecțională No. 150 —

Hotărîre achitătoare. — Tribunal corecționale. — Dreptul părții civile de a cere prin tribunalele corecționale despăgubiri civile dela inculpat, chiar în caz de achitare a acestuia. — (Art. 207, 381 și 11 din Proc. penală).

Partea civilă are dreptul de a cere despăgubiri chiar în caz de achitare a inculpatului, după cum aceasta rezultă și din dispozițiunile art. 207 din Procedura penală, care dă drept instanțelor judecătorești de a se pronunța asupra daunelor civile în caz de absolvire sau achitare, fără a distinge între prevenit și partea civilă.

Curtea,

Asupra opozițiilor de față.

Ascultând susținerile părții civile și apărarea inculpatului;

Având în vedere că prin deciziunea opozată se respinge apelurile făcute de inculpatul G. A. Manos și de Gh. Zangaridis, în calitate de parte civilă, contra sentinței corecționale No. 612/906 a Trib Ilfov, secția IV, prin care inculpatul este condamnat la o lună închisoare și la 4.690 lei despăgubiri părții civile, Gh. Zangaridis, pentru delictul prevăzut și penal de art. 323 și 322, combinat cu art. 60 din Codul penal;

Având în vedere că inculpatului i se impută faptul că în calitate de prepus al reclamantului, însărcinat cu administrația cursului pentru vânzarea de saci din București, str. Cavafii-vechi, și-a apropiat suma de 4.690 lei din diferitele încasări făcute;

Considerând că înaintea Curții s'a născut divergență de opinii asupra punctului de a se ști dacă Zangaridis, partea civilă constituită la prima instanță, mai poate cere vreo despăgubire dela Manos, care, deși condamnat la prima instanță, însă a fost achitat de Curtea de apel;

Considerând că Zangaridis, parte civilă, a făcut apel în contra hotărîrii tribunalului mai înainte ca Manos să fi fost achitat de către Curte;

Considerând că partea civilă în baza art. 197 din Procedura penală are dreptul să facă apel în ceea ce privește interesele sale civile;

Că dacă partea civilă are dreptul să facă apel când prevenitul este achitat, cu cel mai mare cuvânt Zangaridis are acest drept când inculpatul Manos a fost condamnat de către tribunal;

Considerând că art. 8 din instrucția criminală autorizează pe Zangaridis aș susține acțiunea sa alături de aceea a Ministerului public și dacă apelantul și-ar mai putea susține pretențiunile sale civile și dacă ar urma ca el să-și poarte pretențiunile sale la instanțele civile în caz de achitare, atunci beneficiul legii ar fi pentru dânsul o cursă în caz de achitare, pentrucă art. 11, alin. II, îi încheide orice drum de judecată înaintea instanțelor civile și atunci rezerva ce ar face Curtea lui Zangaride, de aș valora pretențiunile sale înaintea instanțelor civile, echivalează cu denegarea de dreptate;

Considerând că mobilul ce a determinat pe legiuitor în redactarea art. 11 din Codul de instrucție criminală, a fost de a stimula pe partea civilă să se alătore pe lângă Ministerul public ca să-l ajute în acuzarea ce o face;

Că, în speță, Zangaridis s'a alăturat și a susținut acuzarea, s'a supus legii; și a-l trimite acum la civil, ca

să susție pretențiunile sale civile, este a-i compromise interesele fără nici un remediu, căci calea civilă îi este închisă și de sigur că legiuitorul n'a voit să întinză o cursă părții civile, când l-a îndrumat să se alătore pe lângă Ministerul public;

Considerând că dreptul părții civile de a cere despăgubiri, chiar în caz de achitare, mai rezultă și din art. 207 din Codul de instruc. crim., care dă dreptul instanțelor judecătorești de a se pronunța asupra daunelor civile în caz de absolvire sau achitare, fără a distinge între prevenit și partea civilă;

Considerând că este adevărat că cu ocazia judecării pretențiunilor însă nu se mai poate pune în discuțiune caracterul delictuos imputat lui Manos, pentru că s'ar atinge autoritatea lucrului judecat; că însă nimic nu împiedică pe instanțele judecătorești a stabili în sarcina inculpatului un fapt prejudiciabil care-l obligă la reparațiune;

Considerând că obiecțiunea ce se trage din art. 381, că dreptul de despăgubire al părții civile în caz de achitare nu este admis decât în materie de crimă, nu este întemeiată, căci acest argument «a contrario» se depărtează dela dreptul comun; că, mai mult, din acest articol se poate trage un argument «a fortiori», că partea civilă are drept la despăgubire chiar în caz de achitare, căci dacă acest drept se recunoaște părții civile în materie de crimă, cu cel mai mare cuvânt se vor admite în materie mai puțin importantă, în materie de delict;

Considerând că, afară de aceasta, sunt mai multe dispozițiuni în Codul de instrucție criminală, cari deși puse dinaintea Curților cu jurați, însă se admite generalmente că ele se aplică și în materie corecțională; astfel, art. 396 din instrucțiunea criminală prevede un termen de trei zile de recurs în contra deciziilor Curților cu jurați; or, acest text se aplică incontestabil și în materie corecțională;

Tot asemenea art. 391 prevede cazul că acuzatul achitat este în drept să ceară despăgubiri civile dela partea civilă, această dispozițiune deși nu figurează în titlu referitor la judecată înaintea tribunalelor, este însă incontestabil că prevenitul achitat are drept să ceară dela partea civilă despăgubiri; prin urmare, argumentul tras din art. 391 nu are nici o valoare, pentru că nimic nu împiedică ca aceste dispozițiuni să se aplice și în materie corecțională;

Considerând că, de asemenea, se poate trage un argument din art. 359 din Codul penal, care prevăzând cazul când un proprietar dă foc lucrului său și produce o pagubă altuia, califică faptul că delict și autoriză pe instanțele corecționale a constata paguba, chiar în cazul când ar lipsi voința delictuoasă a proprietarului;

Considerând că obiecțiunea ce se face că în caz de achitare s'ar putea ca instanțele de represiune să cunoască și de afaceri civile, nu este întemeiată, căci în starea legislațiunii noastre, instanțele noastre judecătorești au ambele competenți: atât civile cât și corecționale;

Că, afară de aceasta, în speță, această temere nu poate să existe, pentru că instanța a fost sesizată de către procurorul tribunalului în urma ordonanței judecătorești de instrucție și a deciziei Camerei de punere sub acuzare; ba, ceva mai mult, chiar tribunalul a pronunțat o sentință condamnatore;

Că prin urmare, nu este temere că afacerile civile să facă invaziune instanțelor de represiune;

Că dacă Curtea este competentă a se pronunța asupra pretențiunilor civile, urmează să stabilească cuantumul lor;

Considerând că acest quantum se poate stabili atât din raportul experților, cât și din combaterea lui de către Manos în instanță;

Că, afară de aceasta, însuși inculpatul recunoaște că primit întreaga sumă ce se reclamă de Zangaridis.

susține însă că ea reprezintă reținerile de câte 70 lei lunar și că i-a fost dată de bună voie de reclamant;

Considerând că această alegație a inculpatului, nedovedită cu nimic, nu poate fi ținută în seamă față cu declarația categorică a reclamantului că nu o recunoaște și față cu registrele sucursalei, cum rezultă din raportul expertului Ch. Staicovici aflat la dosar;

Că în asemenea împrejurări opoziția de față cată a se admite;

Pentru aceste motive, Curtea admite opoziția, etc.

(ss) N. Budișteanu; V. Pretorian; V. Antinescu.

Grefier (s) D. I. Popescu

O p i n i u n e

Subsemnații suntem de părere că, întru cât afacerea prezintă un caracter pur civil, iar nu penal, să se rezerve reclamantului Gh. Zangaridis dreptul de a intenta acțiune principală pentru pretențiunile sale civile.

(ss) Oscar N. Niculescu; C. Sărățeanu.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, S. II

Audiența dela 29 Octombrie 1907

Președenția D-lui FRANCISC PAPP, consilier

Gh. Manos cu Gh. Zangaridis

—Deciziunea corecțională No. 1324—

Hotărâri achitătoare.—Tribunale corecționale.—Dacă în caz de achitare, tribunalele corecționale pot hotărâi asupra daunelor cerute de partea civilă. — (Art. 381 și 207 și 11 din Procedura penală).

Art. 381 din Procedura penală care obligă pe Curtea cu jurați a se pronunța, chiar în caz de achitarea acuzatului, asupra daunelor interese respectiv pretinse, nu se poate aplica și la tribunalele corecționale, căci aci sunt dispozițiuni cari regulează materia, și anume art. 207 care spune că, apărându-se prevenitu de pedeapsă, se va statua asupra daunelor interese, daune cerute nu de partea civilă ci cele cerute de prevenit; pentru daunele părții civile având dreptul numai tribunalele civile a le judeca în asemenea caz, fără ca prin aceasta să se atingă în ceva dispozițiunile art. 11 din Procedura penală care vorbește numai despre acele daune cari isvorăsc dintr'un delict penal.

Curtea,

Având în vedere deciziunea Inaltei Curți de casație prin care, în urma casării deciziei Curții de apel din București, s. III, No. 150/906, trimite în judecata acestei Curți afacerea privitoare pe Gh. Manos inculpat pentru abuz de încredere în paguba lui Zangaridis;

Având în vedere că G. Manos a fost dat în judecată și condamnat de Tribunalul Ilfov, s. IV, prin sentința corecțională No. 612/906, să suferă una lună închisoare corecțională și să plătească reclamantului G. Zangaridis 4630 lei despăgubiri civile pentru faptul că inculpatul fiind însărcinat cu administrația unei sucursale de vânzare de saci ai reclamantului și-ar fi apropiat pe nedrept suma de 4690 lei din încasările făcute. Atât inculpatul cât și reclamantul, constituit parte civilă, nemulțumiți, au apelat în termen sentința tribunalului, ambele apeluri însă fiind respinse în lipsă, ei au făcut opozițiune, care judecându-se în ziua de 20 Decembrie 1906 înaintea secției III-a a Curții de apel din București compusă numai din trei judecători, prin decizia

No. 4910 (jurnal) inculpatul a fost achitat de delictul de abuz de încredere, pe motiv că lipsește intențiunea delictuoasă, fie că faptul imputat este o afacere pur civilă, fiind vorba de dări și promisiuni de bani; întru cât privește însă despăgubirile civile s'a ivit divergență asupra chestiunii de a se ști dacă trebuie rezervat reclamantului Zangarides dreptul de a face osebită acțiune civilă pentru pretențiunile sale, sau că îi este închisă orice cale înaintea tribunalelor civile. Complectându-se Curtea cu 5 judecători, prin decizia cu No. 159/906, în majoritate, a condamnat pe Manos să plătească lui Zangarides 469 lei despăgubiri civile. Contra acestei decizii s'a făcut recurs de către Manos și înalta Curte casând, a trimis afacerea în judecata acestei Curți;

Având în vedere că astăzi, în lipsa lui Manos, reclamantul Zangarides susține că Curtea de apel din București era în tot dreptul să condamne pe Manos la despăgubiri civile, deși l-a achitat de faptul delictuos căci art. 381 din Pr. penală, care obligă pe Curtea cu jurați a se pronunța chiar în caz de achitarea acuzatului, asupra daunelor interese respectiv prelinse, trebuie să se aplice și la tribunalele corecționale;

Având în vedere că art. 381 din Proc. penală nu se poate aplica și la tribunalele corecționale, căci aci sunt dispozițiuni cari regulează materia, și anume art. 207 care spune că apărându-se prevenitul de pedeapsă, se va statua asupra daunelor interese, însă nu daunele interese cerute de partea civilă, ci cele cerute de prevenit; este adevărat că legiuitorul nostru a suprimat în traducțiunea art. 212 francez, corespunzător cu 207 al nostru, cuvântul «ses»; aceasta însă a făcut-o fie din nebagare de seamă, fie că a crezut că este inutil, căci din cetirea articolului 207 al nostru se poate înțelege bine că daunele interese se referă la prevenit, iar nici decum la partea civilă, de care nici nu se vorbește în acest articol;

Având în vedere că chiar dacă n'ar fi art. 207, totuși n'am putea aplica art. 381 din Pr. penală dela Curțile cu jurați, căci aici achitarea declarându-se de jurați, prin excepție Curtea judecă ca o instanță civilă independentă rezultând dintr'un fapt prejudiciabil, care n'are caracterul criminalității și fără să atingă întru ceva verdictul juraților. În corecțional însă, tribunalul achitând pe inculpat, să desinvestește cu totul de acțiunea penală și deci nu se mai poate pronunța asupra despăgubirilor civile, ca izvorind chiar din acest delict, căci ar fi să reînceapă din nou judecata delictului și să atingă autoritatea lucrului judecat;

Având în vedere că dacă legiuitorul a permis judecătorilor penali a statua și asupra despăgubirilor civile, aceasta a făcut-o numai pentru cazul când faptul delictuos există, când, adică despăgubirile civile izvorăsc din delict chiar, iar nu din orice fapt civil păgubitor, în acest din urmă caz numai tribunalele civile au cădere a judeca și este ușor de înțeles motivul, de oarece alifel mai toate afacerile civile ar veni pe calea penală, unde nu trebuiesc taxe¹⁾, iar procedura este mai ușoară și judecata mai repede; că, prin urmare, ori de câte ori o afacere cu caracter civil va veni înaintea instanței corecționale, în aparență numai cu caracter penal, judecata găsindu-i adevăratul caracter civil va achita pe prevenit, iar afacerea o va rezerva instanțelor civile;

Având în vedere că art. 11 din Proc. penală, care declară că hotărîrea achitătoare închide părții civile orice dram de judecată înaintea instanțelor civile, nu se opune de loc la această soluțiune; în adevăr, acest articol închide orice cale părții civile de a mai pune în discuțiune existența delictului, căci s'ar atinge autoritatea lucrului judecat, însă nu împiedică întru ni-

mica pe partea lezată a se adresa tribunalelor civile când faptul dăunător este pur civil și numai din eroare a fost adus în judecata tribunalului corecțional; în acest caz daunele nu mai izvorăsc dintr'un delict penal, ci dintr'un fapt civil independent cu totul de acest delict și deci autoritatea lucrului judecat nu este întru nimica atinsă;

Având în vedere că Zangarides mai susține că chiar dacă Curtea ar admite că, odată prevenitul achitat de delict, nu se mai poate pronunța asupra daunelor izvorite din acest delict, totuși atunci ar putea să intre în judecarea delictului însuși și găsind că există, să acorde numai despăgubiri civile fără a aplica vreo altă pedeapsă; și în acest scop Zangarides pune mai multe considerațiuni de fapt din cari Curtea să scoată existența delictului de abuz de încredere;

Având în vedere însă că Curtea de apel din București, s III, prin deciziunea sa din 20 Decembrie 1906 (jurnal No. 4910), a achitat pe inculpat, după cum s'a arătat mai sus, de faptul de abuz de încredere, ivindu-se divergență numai asupra chestiunii de a se ști dacă se mai poate rezerva reclamantului Zangarides vreo acțiune civilă de daune (iar nici de cum că chiar Curtea în instanța penală să-i acorde aceste despăgubiri), așa că este definitiv judecată neexistența delictului de abuz de încredere, și oricât s'ar dovedi astăzi existența acestui delict, Curtea nu mai poate să se pronunțe afirmativ, fără a atinge autoritatea lucrului judecat; că, dar, și din acest punct de vedere susținerile lui Zangarides nu sunt întemeiate și prin urmare apelul lui Manos cată a fi admis și a fi apărât de orice pretenții civile pe această cale și a se respinge apelul lui Zangarides, rămânând ca acesta să se adreseze instanțelor civile dacă va crede de cuviință.

Pentru aceste motive, Curtea admite apelul făcut de G. A. Manos, respinge apelul făcut de G. Zangarides și apără pe G. A. Manos de verice pretențiuni în acest proces, etc.

(ss) Fr. Papp; D. G. Tăzlăuau; G. Raicoviceanu; G. Niculescu.

p. Greffier (s) Eug. Zăgănescu

A apărut: *Volumul V, REPERTORIUL GENERAL DE JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ A INALTEI CURȚI DE CASAȚIE* de d-l I. C. Barozzi.

Acest volum care s'a pus în vânzare cu prețul de 8 lei e întocmit în felul și ca supliment al celorlalte patru volume ce au apărut anul trecut în editura *Curierului Judiciar* și al căror preț total e de 60 lei, broșate.

Suplimentul acesta cuprinde toate principiile de drept, soluțiunile și interpretările de legi date de înalta Curte de casație în cursul anului 1906.

De vânzare la *Curierul Judiciar*, care servește orice cărți de drept române sau streine, broșate sau legate după dorință, contra valoare, mandant sau ramburs.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal, direct la administrația ziarului Curierul Judiciar, București, sau să plătească numai la prezentare în mâna incasatorilor: I. RIVEANU, pentru provincie și I. ST. TUDOROIU, pentru capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registru cu matcă investite cu ștampila CURIERULUI JUDICIAR.

RARITATE. - De vânzare o Colecție completă (Vol. I—VIII) *Tratat de Drept civil*, de d-l profesor D. Alexandresco, legată elegant. Adresa: Codreanu, *Curierul Judiciar*, București.

¹⁾ Curtea din Gal-ți uită cu desăvârșire că atunci când s'a tradus procedura noastră penală, nu existau taxe nici în afacerile civile.